

СМЕТНА ПАЛАТА НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ УЧАСТНИЦИТЕ В ИЗБОРИТЕ ЗА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ ЗА НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА 9 ЮНИ 2024 г.

за осигуряване на публичност и прозрачност на предизборната кампания

Изборният кодекс (ИК) изисква участниците в изборите за народни представители за Народно събрание – политически партии, коалиции от партии и инициативни комитети, да изпълняват определени ангажименти, за да се осигури публичност и прозрачност на финансирането на предизборната кампания.

Сметната палата изготви тази брошура с цел да подпомогне участниците в изборите за осъществяването на законовите им задължения в съответните срокове.

ЕДИНЕН РЕГИСТЪР ПО ИЗБОРНИЯ КОДЕКС

Сметната палата поддържа Единен регистър по Изборния кодекс (ЕРИК) съгласно чл. 171 от ИК, чрез който всеки гражданин има свободен достъп до информацията за партиите, коалициите от партии и инициативните комитети, участващи в съответния вид избори.

Подаването на информация за ЕРИК е задължително.

ЕРИК е достъпен на адрес: <http://erik.bulnao.government.bg> и от интернет страницата на Сметната палата: www.bulnao.government.bg

ДОКУМЕНТИ

Сметната палата публикува указания и образци на писма, заявления, декларации, отчети, които участниците в изборите трябва да подават.

Можете да ги намерите:

- на интернет страницата на Сметната палата на адрес: www.bulnao.government.bg
в раздел „Контрол - избори“;
- или в ЕРИК, секция „Документи“ в раздела за съответния вид избори.

БАНКОВИ СМЕТКИ

Финансирането на приходите и разходите за предизборната кампания на стойност над 1 000 лв. се извършва задължително по банков път.

Централната изборителна комисия в 5-дневен срок от регистрацията на партиите и коалициите за участие в изборите за народни представители предоставя на Сметната палата данните за банковата им сметка, предназначена за обслужването на предизборната им кампания, и имената и длъжностите на лицата, които отговарят за приходите, разходите и счетоводната отчетност, свързани с предизборната кампания.

Районните изборителни комисии в срок до 5 дни от регистрацията на инициативните комитети за

участие в изборите за народни представители предоставят на Сметната палата данните за банковата им сметка, предназначена за обслужването на предизборната им кампания, и имената и длъжностите на лицата, които отговарят за приходите, разходите и счетоводната отчетност, свързани с нея.

При промяна на лицата, които отговарят за приходите, разходите и счетоводната отчетност, партията, коалицията или инициативният комитет предоставят пред Сметната палата имената и длъжностите на новите лица в тридневен срок от извършване на промяната.

ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Партия, регистрирала кандидати, може да финансира предизборната си кампания със:

1. собствени средства на партията;
2. средства на кандидатите;
3. дарения от физически лица.

Коалиция, регистрирала кандидати, може да финансира предизборната си кампания със:

1. собствени средства на партиите, които участват в нея;
2. средства на кандидатите;
3. дарения от физически лица, направени на една от партиите в коалицията, определена по чл. 164, ал. 2 от ИК.

Инициативен комитет, регистрирал кандидат, може да финансира предизборната си кампания със:

1. средства на членовете на инициативния комитет;
2. средства на кандидатите;
3. дарения от физически лица, направени на лицето, определено по чл. 164, ал. 1 от ИК.

Общият размер на финансирането на предизборната кампания на партиите, коалициите и инициативните комитети при избори за народни представители за Народно събрание не може да надхвърля:

- 3 000 000 лв. за партия и за коалиция;
- 200 000 лв. за инициативен комитет.

ЗАБРАНИ

Партия, коалиция и инициативен комитет не могат да получават във връзка с предизборната кампания:

1. анонимни дарения под каквато и да е форма;
2. средства от юридически лица и от еднолични търговци;
3. средства от чуждестранни физически лица, с изключение на лицата - граждани на друга държава-членка на Европейския съюз, които имат избирателни права по ИК;
4. средства от религиозни институции;
5. средства от чужди правителства или от чуждестранни държавни предприятия, чуждестранни търговски дружества или чуждестранни организации с идеална цел;
6. движими и недвижими вещи за безвъзмездно ползване, както и безвъзмездни услуги под каквато и да е форма от субектите по т. 2-5.

Във връзка с предизборната кампания е забранено безплатното използване на публичен административен ресурс.

КАКВО ТРЯБВА ДА СЕ НАПРАВИ СЛЕД РЕГИСТРАЦИЯТА ЗА ИЗБОРИТЕ

След като се регистрират, участниците в изборите трябва да изпратят в Сметната палата с писмо по образец следната информация и документи:

ПАРТИИТЕ:

- удостоверения за регистрация на политическата партия за участие в изборите;
- документи за упълномощаване или делегиране на права и задължения на лица, различни от лицето, представляващо политическата партия;
- информация за телефон, мобилен телефон, адрес и e-mail на лицето/лицата за контакти със Сметната палата;
- информация за промяна на лицето/лицата, които отговарят за приходите, разходите и счетоводната отчетност, свързани с предизборната кампания, представена в тридневен срок от извършване на промяната.

КОАЛИЦИИТЕ:

- удостоверения за регистрация на коалицията за участие в изборите;
- коалиционно споразумение за образуване на коалицията;
- информация (трите имена, ЕГН и адрес) за лицата, които представляват коалицията;
- информация за партията от състава на коалицията, която отговаря за приходите, разходите и счетоводната отчетност на коалицията във връзка с предизборната кампания;
- документи за упълномощаване или делегиране на права и задължения на лица, различни от лицата, представляващи коалицията и/или съставляващите я партии;
- информация за телефон, мобилен телефон, адрес и e-mail на лицето/лицата за контакти със Сметната палата;
- информация за промяна на лицето/лицата, които отговарят за приходите, разходите и счетоводната отчетност, свързани с предизборната кампания, представена в тридневен срок от извършване на промяната.

ИНИЦИАТИВНИТЕ КОМИТЕТИ:

- решение за създаване на инициативния комитет и решение за определяне на лицето, което да го представлява;
- удостоверение за регистрация на инициативния комитет за участие в изборите;
- документи за упълномощаване или делегиране на права и задължения на лица, различни от лицето, представляващо инициативния комитет;
- информация за телефон, мобилен телефон, адрес и e-mail на лицето/лицата за контакти със Сметната палата;
- информация за промяна на лицето/лицата, които отговарят за приходите, разходите и счетоводната отчетност, свързани с предизборната кампания, представена в тридневен срок от извършване на промяната.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ В НАЧАЛОТО НА ПРЕДИЗБОРНАТА КАМПАНИЯ

До 5 дни от откриване на кампанията – в случая до 15.05.2024 г., партиите, коалициите и инициативните комитети трябва да изпратят на Сметната палата на хартиен и електронен носител информацията по чл. 171, ал. 2 от ИК за включването ѝ в ЕРИК.

Информацията е както следва:

1. трите имена, ЕГН и адрес на гарителите, вида, целта, размера или стойността на направените гарения;
2. трите имена и ЕГН на кандидатите и на членовете на инициативните комитети, които са предоставили средства, и размерът на средствата;
3. декларациите за произхода на гарените средства, когато общият размер на гарението от едно физическо лице надхвърли една минимална работна заплата (съгласно чл. 169, ал. 1 от ИК);
4. декларациите за произхода на средствата на кандидатите, издигнати от партията/коалицията/инициативния комитет, когато размерът на средствата надхвърли една минимална работна заплата (съгласно чл. 169, ал. 2 от ИК);
5. декларациите за произхода на средствата на членовете на инициативния комитет, когато размерът на средствата надхвърли една минимална работна заплата (съгласно чл. 169, ал. 2 от ИК);
6. наименованията на социологическите и рекламните агенции, както и на агенциите за осъществяване на връзки с обществеността, с които участникът работи.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ВРЕМЕ НА ПРЕДИЗБОРНАТА КАМПАНИЯ

По време на предизборната кампания партиите, коалициите и инициативните комитети трябва да изпращат в 7-дневен срок новопостъпилата информация по чл. 171, ал. 2 от ИК за включване в ЕРИК.

Информацията следва да се предоставя на хартиен и електронен носител в Сметната палата.

ПОДАВАНЕ НА ДЕКЛАРАЦИИ

Когато общият размер на дарението от едно физическо лице надхвърли една минимална работна заплата (933 лв. за 2024 г.), дарителят представя декларация по образец за произхода на дарените средства (чл. 169, ал. 1 от ИК).

Когато общият размер на средствата, предоставени от кандидат или член на инициативен комитет, надхвърли една минимална работна

заплата, той представя декларация по образец за произхода на средствата (чл. 169, ал. 2 от ИК).

Декларацията се подава:

- пред политическата партия;
- за коалиция - пред партията, определена по чл. 164, ал. 2 от ИК;
- за инициативен комитет - пред лицето, определено по чл. 164, ал. 1 от ИК.

АКТУАЛНИТЕ ОБРАЗЦИ НА ДЕКЛАРАЦИИ ЗА ПРОИЗХОД НА ДАРЕНИ/ПРЕДОСТАВЕНИ СРЕДСТВА СА ПУБЛИКУВАНИ НА ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦАТА НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

В декларациите се съдържат подробни указания и изисквания за попълването на произхода на средствата, като:

- При посочване на договори (включително договори за дарение), фактури или други документи се посочват техният вид, номер (ако е приложимо), дата на сключване или подписване, както и данни за лицата, с които е сключен договорът или които са подписали или издали документите.

- При посочване на наследство се посочват година на придобиване и данни за наследодателя или наследодателите, при посочване на спестявания – периодът, в който са натрупани спестяванията, както и данни за източника, а при посочване на доходи от търговска или трудова дейност, както и друг общо формулиран източник – периодът,

в който са генерирани доходите, както и данни за работодателя или контрагентите.

- При посочване на дивидент се посочват данни за юридическо лице или друго правно образувание - неговото наименование, ЕИК/БУЛСТАТ, а ако същото е регистрирано в друга държава – наименованието, регистрационният номер или друг идентификационен номер, под който същото е вписано в съответния регистър на другата държава и решение и неговата дата на компетентния орган за разпределяне на дивидента, дата на вписване на решението в Търговския регистър.

КАК СЕ ПОДАВАТ ДАННИТЕ В ЕРИК

С цел своевременно и надеждно изпращане на информацията за ЕРИК, Сметната палата осигурява възможност участниците в изборите да я подават по един от следните два начина:

1. Чрез попълване на данните директно в ЕРИК и подписване с електронен подпис;

2. Чрез изпращане на хартиен и електронен носител по пощата или с куриерска служба.

За представяне на информацията на Сметната палата участниците попълват PDF формуляри за съответния вид избори, които не се сканират, а се изпращат във вида, в който са попълнени. Файловете с формулярите и указанията за тяхното попълване са публикувани в ЕРИК.

Сканирани допълнителни документи, различни от утвърдените формуляри, се представят във файлове в някои от изброените формати: JPG, JPEG, PNG, TIF, TIFF, GIF, PDF и с големина до 6MB (шест мегабайта)!

Данните се подават в Сметната палата с придружително писмо

(по образец) с приложени: информацията на хартиен и на електронен носител, както и заверени копия „Вярно с оригинала“ на декларациите по чл. 169 от ИК – също на хартиен и електронен носител.

Подробни указания за начините за подаване на данните може да намерите в ЕРИК или в интернет страницата на Сметната палата на адрес: www.bulnao.government.bg, раздел „Контрол - избори“.

До датата на изборите Сметната палата може да изиска от участниците да отстранят установени неточности и непълноти в подадената информация за въвеждане в ЕРИК.

При публикуване на информацията в ЕРИК се спазват изискванията на Закона за защита на личните данни.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ СЛЕД ПРИКЛЮЧВАНЕТО НА КАМПАНИЯТА

Срокът за представянето пред Сметната палата на отчетите за приходите, разходите и поетите задължения за плащане във връзка с предизборната кампания е 19.07.2024 г. (30 работни дни след изборния ден).

Отчетът трябва да се изпрати от представляващия партията, коалицията или инициативния комитет на хартиен и електронен носител, придружен с извлечение от банковата сметка.

Към отчета се прилагат декларациите за произход на дарените средства, когато са в размер над една минимална работна заплата, както и декларациите за произход на средствата, предоставени от кандидата или член на инициативен комитет, когато средствата надхвърлят една минимална работна заплата.

Отчетът се изготвя и представя по образец, утвърден от Сметната палата. Утвърдените образци на отчети също са публикувани в ЕРИК в секция „Документи“ в раздела за съответния вид избори. Указания за съдържанието на отчетите можете да видите на интернет страницата на Сметната палата в раздел „Контрол - избори“.

Утвърдените образци на отчети за видовете регистрирани участници се състоят от четири раздела:

 Раздел I
Набрани средства за финансиране на предизборната кампания

 Раздел II
Извършени разходи за предизборната кампания

 Раздел III
Обща стойност на получените непарични средства/дарения

 Раздел IV
Общ размер на финансирането на предизборната кампания

Отчет, който не отговаря на изискванията относно формата, съдържанието и начина на представяне, се смята за неподаден. Отчетните форми се публикуват в ЕРИК при спазване изискванията на Закона за защита на личните данни и са публично достъпни.

! ВАЖНО !

ЗА ДА СЕ ИЗБЕГНАТ НЕТОЧНОСТИ И НЕПЪЛНОТИ

- от коалиция от партии се изготвя един отчет, който обобщава информацията за проведената предизборна кампания на коалицията. Не се съставят и не се представят в Сметната палата отчети от отделните политически партии, които съставляват коалиция от партии;

- първичните счетоводни документи за набраните приходи и извършени разходи за предизборната кампания на коалиция се издават на името на определената партия по чл. 164, ал. 2 от ИК, която отговаря за приходите, разходите и счетоводната отчетност на коалицията;

- когато предизборната кампания на регистриран участник се финансира с непарични средства от кандидат/член на инициативен комитет или на участника са дарени непарични средства, тези средства се представят като непарични в Раздели I и III на отчета. Правилото се прилага и когато се предоставят непарични средства от политическа партия от състава на коалиция за финансиране на кампанията на коалицията. Недопустимо е непаричните средства да се отчитат на един ред с паричните средства/дарения, както и да не се отчитат по Раздел III на отчета;

- остойносттаването на получени непарични дарения и/или непарични средства от кандидатите и членовете на инициативни комитети, както и предоставени от партии непарични средства на коалиция от партии, се извършва

по реда на чл. 23, ал. 5 от Закона за политическите партии;

- разходи, които са останали неразплатени към датата на съставяне на отчета, се включват в размера на извършените разходи по съответната точка и пункт, след което сумата на неразплатените разходи се представя отделно на реда „в т.ч. поети задължения за получени стоки и/или услуги за предизборната кампания, неразплатени към датата на съставяне на отчета“;

- извършените разходи трябва правилно да се класифицират по икономически елементи с оглед точното им представяне в съответния пункт и точка от раздела;

- за осигуряване на достоверно и точно представяне на информацията в отчета е необходимо отчетените декларирані приходи и извършени разходи да бъдат документално обосновани с първични счетоводни документи.

Сметната палата ще публикува на интернет страницата си отчетите на партиите, коалициите и инициативните комитети до 15 дни след изтичането на срока за представянето им. Дотогава институцията може да изиска от участниците да отстранят установени пропуски.

Допълнителна информация за подготвянето на отчетите за предизборната кампания може да намерите на интернет страницата на Сметната палата в раздел „Контрол – избори“, секция „Въпроси и отговори“.

ОДИТ

Сметната палата ще извърши одит за съответствие на декларираните приходи и извършените разходи във връзка с предизборната кампания, когато са над 1 000 лв. (чл. 172, ал. 6 от ИК).

Когато размерът на гараните или предоставени средства от едно лице е над 1 000 лв., Сметната палата ще провери съответствието между размера на гараните или предоставени за съответната предизборна кампания средства и размера на доходите на лицето. За проверката председателят на Сметната палата изисква информация от Националната агенция за приходите и други компетентни органи и институции (чл. 170, ал. 2 и 3 от ИК).

ГЛОБИ

При нарушение на общия размер на финансирането, на забраните, свързани с финансирането, и на изискването финансирането на приходите и разходите над 1 000 лв. да се извършва по банков път, на лицето или лицата по чл. 164 от ИК се налага глоба от

3 000 до 15 000 лв.

При нарушение на задължение за деклариране на произхода на гараните/предоставени средства, когато техният размер надхвърли една минимална работна заплата, глобата е от

1 000 до 3 000 лв., а за повторно нарушение - от 3 000 до 10 000 лв.

При нарушение на изискванията за подаване на информация за вписване в ЕРИК, на лицето, което представлява партията или инициативния комитет, или на лицата, които представляват коалицията, се налага глоба от 3 000 до 10 000 лв.

При нарушение на изискването за представяне на отчет за приходите, разходите и поетите задължения за плащане във връзка с предизборната кампания, на лицата, представляващи партията, коалицията или инициативния комитет, се налага глоба от 2 000 до 10 000 лв.

СМЕТНА ПАЛАТА НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

За въпроси за подаване на документи по Изборния кодекс:

02 81 16 871

02 81 16 866

02 81 16 836

delovodstvo@bulnao.government.bg

www.bulnao.government.bg

<https://erik.bulnao.government.bg>